

навколишнє середовище» є залучення природоохоронних інвестицій, економічне стимулювання екологічно спрямованої діяльності у сферу рекреації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зелений туризм в Україні: особливості та види. Режим доступу: <https://voevodyno.com/ua/blog/zelenuy-turyzm-in-ukraine-osoblyvosti-ta-vydy/> (дата звернення: 08.04.2024)
2. Зінько Ю. Маркетингові дослідження сільського туризму в Карпатському регіоні. Науковий вісник Націонал. аграрн. ун-ту. 2008. № 124. С. 32–40.
3. Котляр Н. В. Рекреаційні умови та ресурси українських Карпат: сучасний стан та перспективи використання. Київ, 2020. 67 с.

РОЗВИТОК ЕКОЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ 5-6 КЛАСІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ І В ПОЗАУРОЧНИЙ ЧАС

Олійник Л. М., вчитель біології та інтегрованого курсу «Пізнаємо природу»

Тичина М. Т., вчитель біології і основ здоров'я,

Філіппенко І. В., вчитель біології та екології

Комунальний заклад «Харківський ліцей №122 Харківської міської ради»

Гончаренко Я.В., кандидат біологічних наук, доцент

Харківський національний університет міського господарства ім. О.М.

Бекетова

Викладання інтегрованого курсу «Пізнаємо природу» в п'ятих і шостих класах за програмою Нової української школи дає відчуття наскрізної лінії розвитку екологічної компетентності учнів. Від макрознайомства із довкіллям, через дослідницькі практикуми до пізнання суті процесів і розуміння важливості єдності з оточуючим середовищем. Таким чином відбувається розвиток наукового сприйняття світу дітьми і формування у них екологічного мислення. Комунальний заклад «Харківський ліцей №122 Харківської міської

ради» використовує програму курсу «Пізнаємо природу» для закладів загальної середньої освіти авторок Т. Коршевніук і О. Ярошенко (рекомендовано наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795). У ньому запропоновано такі розділи: Вчимося досліджувати природу; Досліджуємо тіла та явища природи, речовини, явища; Дізнаємося про Землю і Всесвіт; Вивчаємо живу природу Землі; Пізнаємо організм людини в середовищі його існування; Вчимося у природи і дбаємо про її збереження [1, 2]. Треба зазначити, що ці розділи тотожні для учнів п'ятих і шостих класів, однак для останніх передбачено більш поглиблене розкриття розділів. Підручники містять значну кількість дослідів, спрямованих на розвиток екологічної свідомості школярів, що є цінним при сучасній ситуації в Україні.

Перехід на дистанційне навчання наприкінці 2019 року, в зв'язку із стрімким поширенням COVID-19, спонукав до пошуку нових методик із пізнання довкілля учнями. Пропонувалось проводити спостереження за домашніми тваринами, рослинами, кліматом і фіксувати отримані результати. На їх основі робити висновки, презентувати і захищати дослідження. Такий вид діяльності викликає в учнів зацікавленість до навчання. Маємо позитивний досвід із впровадження квестів у межах уроків. На початку березня 2024 р. був проведений квест «Бережемо первоцвіти» для учнів п'ятих і шостих класів. Його результати були проаналізовані і виявилось, що до квесту учні знали 40 % запропонованих видів візуально, 30 % за назвами. Після квесту упізнавали вже 90 % і запам'ятали назви 75 % первоцвітів.

Треба зазначити, що залучення учнів до позаурочній діяльності також підсилювало зацікавленість у навчанні і сприяло більш глибокому опануванню окремих тем. У період 2019–2021 рр., коли були дозволи на очне навчання, школярі брали участь в екологічних акціях із озеленення території ліцею, доглядали за висадженими рослинами і проводили фенологічні спостереження. Із початком воєнних дій у 2022 році Харків опинився при таких умовах, які унеможливили очну форму навчання і обмежили спілкування із природою у зв'язку із мінною небезпекою і обстрілами. Це призвело до пошуку

діяльностей, які б допомагали у навчанні. Окремі школярі, які проявляють схильність до наукової діяльності, брали участь у Всеукраїнської інтернет-олімпіаді «На Урок». На наш погляд це є цінним, бо підвищує самооцінку, сприяє подоланню невпевненості, підсилює інтерес до навчання. Крім цього, учні дистанційно відвідують заняття школи розвитку «Ландшафтний дизайнер» і науковий гурток «Фітодослідник», організовані викладачами ХНУМГ ім. О.М. Бекетова. На цих заняттях учні проводять тематичні експерименти, які доповнюють курс «Пізнаємо природу» і дозволяють простежити взаємозв'язки в екосистемах, побачити взаємозалежність у ланцюжку природа-людина. Харківські діти розуміють право кожного організму на життя і вони набагато гуманніші минулих поколінь. Більш того, прагнення до краси навколо, в умовах воєнних дій, підсилює екологічну свідомість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Коршевніук Т., Ярошенко О. Пізнаємо природу: 5 клас. К.: УОВЦ «Оріон», 2022. 255 с [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://shkola.in.ua/2635-piznaiemo-pryrodu-5-klas-korshevniuk-2022.html>
2. Коршевніук Т., Ярошенко О. Пізнаємо природу: 6 клас. К.: УОВЦ «Оріон», 2023. 260 с [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://shkola.in.ua/2847-piznaiemo-pryrodu-6-klas-korshevniuk-2023.html>